

Ďakujeme, pani učiteľka!

Drahá naša pani učiteľka JANKA TREBULOVÁ, skončili sa štyri roky nášho spolunažívania v najmenších školských laviciach. Je nám veľmi ľúto, že nás už nebudete učiť. Za chvíľu na 1. stupni, kedy ste nad nami držali ochrannú ruku, sa Vám chceme veľmi pekne poďakovať. Vďaka Vám sme boli veselí, lebo Vy ste boli veselá a mali nás rada. Boli ste aj prísna. Chápeme, patrí to ku škole, veď inak by ste nás tak veľa nenaučili. Za to, že sme múdri, ďakujeme Vám zo srdca. Vaša (už žiaľ) bývalá 4. A. Pani učiteľke Trebulovej vyjadrujeme slová vďaky aj my, rodičia, za trpezlivosť, snahu, povzbudzivé slová, úsmev na tvári a vedomosti, ktorými obdarila naše deti. Vidieť deti ráno s radosťou ísť do školy, je predsa želaním každého rodiča. Veľa šťastia do ďalších rokov.

- DETI a RODIČIA 4. A. triedy, ZŠ na Komenského ulici vo V. Krtíši

4. A. trieda, školský rok 2012/2013: Vrchný rad (zľava): Tomáš Mírka, Dominik Miháľkin, Peter Krahulec, Adrián Potočník, Filip Balta, Andrej Gemer, Nikolas Kišš, Adrián Kováč, Robko Bánom, Samuel Johan, Radko Novák. Spodný rad (zľava): Jarka Kováčsová, Sofia Cudzišová, Dianka Dohnáleková, Vaneska Husárová, Mgr. Janka Trebulová, Zuzana Pavlovovalá, Soňa Sojková, Vanessa Vargová, Veronika Bayerová.

Narodili sa 21. 6. Michaela z V. Krtíša, Dominik z V. Čalomije, Tomáš z V. Krtíša, 24. 6. Sofia z V. Krtíša

Opustili nás 18. 6. Jolana Szabová, nar. v r. 1940 z V. Krtíša, Alžbeta Petrovská, nar. v r. 1930 z Leseníc, Ladislav Balga, nar. v r. 1949 z V. Krtíša, 19. 6. Dušan Miklec, nar. v r. 1950 z V. Krtíša, Karol Kollár, nar. v r. 1977 z Brezničky, 21. 6. Ján Hudec, nar. v r. 1953 z V. Krtíša, 22. 6. Margita Martušinová, nar. v r. 1946 z V. Krtíša

Za Tvoj spokojný spánok v modlitbách prosíme

"Bola si skromná vo svojom živote, ale veľká v láske a добрote. Za Tvoj pokojný spánok v modlitbách prosíme a spomienku v srdci nosíme."

S hlbokým zármutkom oznamujeme, že 18. 6. 2013 nás navždy opustila naša milovaná maminka, starká, prastarká a sestra **MAGDALÉNA MAJEROVÁ**, rod. **BELÁ** z Malej Čalomije vo veku 82 rokov. So stálou spomienkou sa lúčia obetavá dcéra Magdaléna, vnúčatá, pravnúčatá a ostatná smútiaca rodina. Touto cestou chceme poďakovať **MUDr. BRIGITE ŠKERLECOVEJ** a celému kolektívu interného oddelenia - ženy vo veľkokrtíšskej nemocnici za vzornú starostlivosť.

Tri roky nie si medzi nami

"Bolesťou unavený tíško si zaspal, zanechajúc všetkých, ktorých si mal rád. Ťažko je bez Teba, smutno je nám všetkým, už nie je nič také, ako bolo predtým... Čas plynie ako rieky prúd, kto Ťa mal rád, nevie zabudnúť."

Dňa 5. júla 2013 si pripomenieme tri roky od úmrtia

LADISLAVA SABINOVSKÉHO
z Veľkého Krtíša.

S láskou a úctou spomína smútiaca rodina.

Nedá sa zabudnúť

"Čas rýchlo plynie, zabudnúť sa nedá, preto Ti už len tichú spomienku venujeme."

Dňa 28. 6. 2013 uplynulo 25 rokov, kedy náš manžel, otec a starý otec **Ing. JÁN PÁRNICAN** zo Žihľavy tragicky zahynul.

S úctou a láskou spomínajú: manželka, synovia s rodinami a ostatná rodina.

VÝBEROVÉ KONANIE NA FUNKCIU RIADITEĽ/-KA MATERSKEJ ŠKOLY Obec Kamenné Kosihy

Na základe § 3 a § 4 zákona č. 596/2003 Z. z., o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 5 zákona NR SR č. 552/2003 Z. z., o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov

vyhlasuje výberové konanie na obsadenie pracovného miesta riaditeľ/-ka predškolského zariadenia **Materská škola, s vyučovacím jazykom maďarským s nástupom od 1.9.2013 so sídlom Kamenné Kosihy č. 3.**

Podmienky účasti výberového konania:

- Odborná a pedagogická spôsobilosť podľa zákona NR SR č. 317/2009 Z. z., o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a v zmysle Vyhlášky č. 437/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky pre jednotlivé kategórie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v znení neskorších predpisov,
- prax najmenej päť rokov v predškolskom zariadení MŠ.

Iné kritériá a požiadavky:

- Znalosť štátneho jazyka a vyučovacieho jazyka predškolského zariadenia.

Príhlášky uchádzačov musia obsahovať:

- Meno, priezvisko, dátum narodenia a adresu trvalého bydliska,
- overená kópia dokladov o vzdelaní,
- doklady o dĺžke pedagogickej praxe,
- stručný profesijný životopis,
- doklad o zdravotnej spôsobilosti,
- návrh koncepcie rozvoja predškolského zariadenia,
- výpis z registra trestov nie starší ako 3 mesiace,
- súhlas na použitie osobných údajov pre potreby výberového konania v zmysle § 7 zákona č. 428/2002 Z. Z., o ochrane osobných údajov.

Termín podania príhlášky je do 19. 7. 2013 do 16.00 hod., v podateľni Obecného úradu Kamenné Kosihy č. 3, 991 27 K. Kosihy č. 3. Obálku označiť: NEOTVÁRAŤ - Výberové konanie - MŠ Kamenné Kosihy č. 3. Tibor Ďurkovič, starosta obce

Mladá rodina prišla o dom

Približne okolo siedmej večer v pondelok 24. 6. 2013 začala v rodine Kováčovcov v Muli dráma, keď v priebehu asi hodiny prišli pri požiari o všetok svoj majetok. Privolaným hasičom sa podarilo požiari uhasiť, ale aj tak mladá rodina so 4 malými deťmi, dievčatkami, z ktorých najstaršia bude mať osem, druhá 7, tretia 6 a najmladšia má dva roky, prišla takmer o všetko. Čo sa vlastne stalo, hovorí majiteľka domu Mária Kováčová:

Mladá rodina so štyrmi maličkými dcérami prišla o dom a celý majetok

"Dcéra, ktorá bude mať 7 rokov chcela ísť ešte von a zažala svetlo, a v tom sa z neho zaiskrilo. My sme práve pozerali televízor a všimla som si, že okolo vypínača lietajú také malé iskričky, tak som povedala manželovi, že asi začína horieť. Rýchlo sme zobrali deti a utekali z domu a zavolali hasičov. Oheň sa veľmi rýchlo začal šíriť. Zhorel nám nábytok, všetko šatstvo, doklady, všetko. Deti teraz nemajú v čom chodiť do školy, čo si obliecť, nemáme nič. Ja som v tomto dome bývala od deviatich rokov. Mali sme tam nový krb, novú spálňu a všetko je preč.

Blízko má dom aj suseda, ktorá ma tiež malé deti. Obávala sa, že aj jej dom začne horieť, tak ich aj ona rýchlo zobrala a tiež utekala z domu. Zatiaľ budeme asi bývať u mamy."

Dodala na záver nešťastná žena, ktorá zatiaľ nevedela povedať, čo bude ďalej.

Počas požiaru sa k horiacemu domu zbehla takmer celá dedina a všetci sa dívali ako oheň nič majetok ich susedov a ako si počínajú hasiči. Na situáciu v čase našej prítomnosti sme sa spýtali veliteľa zásahu Pavla

Cesnaka: "V dome sú 4 izby, ktoré celkom vyhoreli, v zadnej časti sa prepadla strecha domu. Čo bolo príčinou požiaru zatiaľ nevieme, ale majiteľ hovoril, že to mohlo byť od skratu na elektroinštalácii, ale príčiny požiaru sa vyšetrojú. Pri požiari zhorel v dome všetko nábytok, šatstvo, doklady. Zásah bol nebezpečný aj v tom, že hrozilo ďalšie zrútenie strechy a stropu domu, vo vnútri bol silne zadymený priestor a príslušníci zboru museli pri zásahu použiť aj dýchacie prístroje. Momentálne je už požiar lokalizovaný, prezerajú sa ešte časti domu, či niekde nie sú skryté ohniská a likvidujú sa zhorené kusy nábytku a časti domu. Dom je prakticky neobývateľný. Pri požiari zasahovalo sedem členov HaZZ."

Ako uviedli majitelia domu, zatiaľ nemali pri používaní elektriny žiadne problémy, všetko bolo v poriadku a nevedia si vysvetliť, čo bolo príčinou požiaru. Možno aj búrka a blesky, ktoré v tom čase križovali oblohu nad dedinou. Jedno však isté je, že mladá rodina prišla o všetok svoj majetok i strechu nad hlavou.

-RENÉ-

Výpovede svedkov sa rôznia

Prípud utopeného chlapca vyvolal viacero ohlasov vo V. Krtíši i jeho okolí. Na reportáž v našich novinách i televízii sa ozvali viacerí obyvatelia, návštevníci kúpaliska Krtko i priami účastníci tejto tragédie. Výpovede niektorých sa odlišujú navzájom, i s tým, čo nám o prípade povedali príbuzní neobohého Daniela. Môže to byť vyvolané aj stresovou situáciou, v ktorej sa ľudia neocitávajú každý deň a nie každý v kritickom okamžiku vníma danú situáciu rovnako a objektívne.

Navštívili sme školu, ktorú 14-ročný Daniel navštevoval a jeho spolužiakov v triede. Podľa slov riaditeľa Mgr. Dušana Gálica to bol vcelku slušný žiak, ktorý neubližoval ostatným. Aj keď v učení nebol najlepší, dal si povedať a známky mal pomerne dobré. Ako nám povedal aj triedna učiteľka a matematicárka Mgr. Marta Kiššimonová, mal veľmi dobré logické myslenie a takzvaný zdravý sedliacky rozum.

Na mieste, kde sedával, pripravili spolužiaci, pedagógovia i vedenie školy pietne miesto s kyticou a horiacimi sviečkami ako spomienku na chlapca, ktorý bol, podľa vyjadrení jeho spolužiakov, v triede obľúbený. Bol vždy usmievavý, veselý a pre každú zábavu, ako sa hovorí. Ako nám však jeho kamaráti z triedy povedali, na kúpalisku nemali žiadnu rozlúčku so školským rokom a podľa nich, na rozdiel od príbuzných, nevedel plávať. Na Krtka išiel iba s jedným spolužiakom Viktorom a Dávidom, kamarátom z inej školy. Príčiny nehody si nevedel vysvetliť ani najlepší kamarát Viktor:

"Bol mi ako brat a veľmi mi bu-

de chýbať. Na kúpalisku sme sa spolu hrali s loptou. Hádzali sme si ju a pri jednom hode nám ušla. My s Dávidom sme išli pre ňu a Daniel ostal sedieť na okraji bazéna. To bolo naposledy, čo som ho videl na kúpalisku. Keď sme našli loptu a obzrel som sa k bazénu. Daniel tam už nebol. Začali sme ho hla-

dať v areáli kúpaliska, ale nevedeli sme ho nájsť. Potom sme počuli kriek na móle, a keď sme tam prišli, videli sme, že Daniela oživujú. Potom prišli záchranári, a aj tí ho oživovali a odviezli do nemocnice. Išiel som tam spolu s rodičmi. Daniel sa na chvíľu prebral, a aj reagoval na naše otázky. Zdalo sa, že chce niečo povedať a prikyvoval hlavou. Veľmi ma to vzalo, keď som sa neskôr dozvedel, že zomrel. Bude mi veľmi chýbať."

Pri oživovaní Daniela pomáhali návštevníci kúpaliska

Ako sa Daniel dostal do vody, si nevie vysvetliť. Nehybné telo našiel vo náhodou jeden z návštevníkov kúpaliska, ktorý ho potom spolu s plavčíkom Jozefom Lackom vytiahli na mólu a začali oživovať. Postupne začali pomáhať aj ďalší návštevníci. Mgr. Jana Čarná, učiteľka telocviku na II. ZŠ: "Na kúpalisku sme boli spolu s manželom. Boli sme na druhej strane kúpaliska, a keď sme videli, čo sa deje, bežali sme na pomoc. Ja som obehla bazén a manžel ho preplával. Keď som prišla, pripojila som sa k ľuďom, ktorí už chlapca oživovali. Striedali sme sa pri dýchanom prístroji a muži pri masáži srdca. Pomáhali aj plavčí-

ci. Ako som počula, jeden z plavčíkov ako prvý začal s umelým dýchaním, a až keď chlapca začal vyplúvať vodu a zvracať, prestal a doniesli dýchací prístroj, s ktorým, sme v oživovaní pokračovali."

Na kúpalisku bola s priateľkou aj pani Mirka s priateľkou, ktorá nám povedala: "Chvíľu pred týmto sa neďaleko nás topil iný chlapca, na čo sme my samotní privolali plavčíka, keďže chlapcova matka sedela chrbtom k bazénu, zatiaľ čo jej chlapca šantil vo vode. Plavčík chlapca vytiahol, a keď sa išiel prezliecť do suchého, stal sa ten tragický prípad. Pri oživovaní chlapca pomáhali viacerí návštevníci i plavčíci."

Na prácu plavčíkov v čase incidentu sa výpovede svedkov rôznia, ale takmer všetci sa zhodujú v tom, že prichádzajúci záchranári mohli ísť aj rýchlejšie. Aj to však môže byť iba subjektívny pohľad laikov.

Ako sa pre médiá vyjadrila PR manažérka Falcku, záchranári musia prísť na miesto záchrany tak, aby mali silu poskytnúť zachraňovnému náležitú pomoc. So sebou pri tom nesú aj vybavenie na záchranu života, ktoré váži aj 50 kilogramov.

Príčiny smrti budú známe až po súdnej pitve a zodpovednosť v tomto prípade vyjasní podrobné vyšetrovanie. Polícia zatiaľ začala trestné konanie pre prečin usmrtienia.

-RENÉ-

Najsmutnejšie je, keď zostane prázdno v školskej lavici po nezmyselnej tragédii

Na projekte Sprievodca pôrodniciami participoval v kolektíve štrnástich odborníkov Slovenska aj gynekológ MUDr. Ladislav Balík

Presne 19. júna uplynulo sedem rokov odvtedy, ako bolo zrušené gynekologicko - pôrodnické oddelenie vo veľkokrtíšskej nemocnici. K tomuto rozhodnutiu bývalé vedenie pristúpilo po pretrvávajúcich problémoch z prelomov rokov 2005/6, keď kvôli údajnému neobjednaniu výkonov zo strany najväčšej zdravotnej poisťovne to spelo k zatvoreniu oddelenia. Do veľkokrtíšskej nemocnice na gynekologicko - pôrodnické oddelenie chodili so svojim zdravotnými problémami ženy z nášho okresu 40 rokov, keď po rozhodnutí vtedajšieho riaditeľa MUDr. Michala Belašiča, st., bola v roku 1966 pôrodnica presťahovaná z Pôtra - Slatinky. Prvým primárom sa stal MUDr. Tibor Gábor. Na novootvorenej pôrodnici, ktorá mala 20 a gynekológia 25 lôžok, bolo ročne približne 600 - 700 pôrodov. S pribúdajúcimi rokmi pôrodnice ubúdali desaťtinky na priemernom veku obyvateľov okresu aj vďaka novorodencom, ktorých sa v populačne najsilnejších rokoch rodilo v okrese V. Krtíš až okolo 800 ročne a tým vylepšovali priemerný vek obyvateľov.

Prispejte svojimi skúsenosťami do sprievodcu pôrodniciami

Po revolúcii sa začal počet lôžok alikvotne znižovať k počtu pôrodov, keď ženy začali chodiť rodiť do iných miest. V roku 2003 napríklad bolo z celkového počtu 354 pôrodov len 211 na veľkokrtíšskom oddelení - ostatné boli v okolitých pôrodniciach: v Lučenci, Šahách, Zvolene, Krupine, B. Bystrici, B. Štiavnic, prípadne inde. Nasledujúce roky boli ešte alarmujúcejšie, keď napríklad v roku 2006 už za prvý polrok bola iba polovica pôrodov u nás. Podobne to bolo aj s gynekologickým oddelením, kde bolo z roka na rok menej hospitalizovaných žien, ale bez ohľadu, či bolo na oddelení plno alebo nie, obslužný personál počnúc lekármi až po sanitárky, musel byť plne k dispozícii, čo každoročne vytváralo stratu vyše 3 miliónov vtedajších korún.

Definitívne rozhodnutie zániku gynekologicko - pôrodnického oddelenia urobilo vtedajšie vedenie nemocnice bez toho, aby bralo do úvahy stanoviská odborníkov - gynekológov a nestáli ani rôzne petície občanov. Bolo rozhodnuté a riešenia sa hľadali ad hoc a hoci sa vtedajšie vedenie nechalo počuť, že hľadá všetky možnosti a spôsoby ako oddelenie vo VŠNSP, n.o., V. Krtíš udržať, a že podnikne všetky kroky, aby bolo pacientkam k dispozícii aj v budúcnosti, nestalo sa tak.

Vtedy sme sa dali v našich novinách vyjadriť aj gynekológovi MUDr. Ladislavovi Balíkovi: **"Zo zrušenia gynekologicko - pôrodnického oddelenia mi je smutno aj preto, že 20 rokov robím v tejto nemocnici. Aj keď od roku 1996 mám súkromnú ambulanciu, chodievam do nemocnice slúžiť, robiť zákroky, chodím k pôrodom. Zrušenie oddelenia je smutné, hlavne pre pacientky, ktoré budú musieť či už rodiť alebo ísť na operácie a zákroky mimo nášho okresu..."**

Slová o znovuoctvorení oddelenia sa nenaplnili a ženy musia chodiť rodiť do iných okresov a takisto musia cestovať za operatívnymi a inými gynekologickými zákrokmi. Po siedmich rokoch sme požiadali gynekológa MUDr. Ladislava Balíka, aby zhodnotil najskôr situáciu v oblasti pôrodnictva v našom okrese a v niektorom z nasle-

dujúcich čísel Pokroku sa budeme venovať gynekológii. Na úvod pripomenul, že už nie je veľká, ba takmer žiadna šanca na vytvorenie gynekologicko - pôrodnického oddelenia. MUDr. Ladislav Balík: **"Keď v roku 2006 vtedajšie vedenie nemocnice zrušilo gynekologicko - pôrodnické oddelenie vo veľkokrtíšskej nemocnici s tým, že je to len dočasné a nejaké náhradné riešenie sa nájde, viackrát som tieto slová spochybnil. Otvorenie je už omnoho problematickejšie, ak nie aj nemožné, pretože okrem veľkých finančných nákladov súvisiacich s materiálным a technickým vybavením ako aj personálnym obsadením, je to už v súčasných podmienkach nemožné. Hoci oddelenie už dávno zaniklo, ženy z veľkokrtíšskeho okresu rodia a potrebujú aj starostlivosť odborníkov, či už v jednodňovej gynekológii alebo aj v náročnejších operatívnych zákrokoch. Za nimi cestujú ž e -**

Ilustračná snímka

ny predovšetkým do zariadenia Gynpor Sliach, kde aj ja v dvojtýždňových intervaloch zvyknem operovať svoje pacientky alebo ich podľa vlastného uváženia a rozhodnutia odporučím do niektorej inej nemocnice, či zdravotníckeho zariadenia. Ženy chodia najčastejšie rodiť, tak ako v predchádzajúcich rokoch, do pôrodníc v okolitých mestách - do Lučence, Šiah, Zvolena a B. Bystrice. Mojim pacientkam sa snažím čo najlepšie poradiť, aj keď sa väčšinou napokon rozhodnú podľa vlastného uváženia alebo podľa informácií, ktoré získali od svojich známych, priateľiek a rodiny a navyše je slobodná voľba pacientov - takže sa skutočne môžu slobodne rozhodnúť. Navyše im teraz k správnejmu rozhodnutiu môžu prispieť aj

MUDr. Ladislav Balík

závery odbornej štúdie, ktorá bola súčasťou projektu Sprievodca pôrodniciami.

● Pán doktor, približte, prosím, našim čitateľom, o čo konkrétne v tomto projekte išlo.

„Matky - rodičky (spolu ich bolo 3165) spolu so 14 odborníkmi z oblasti perinatológie (medicínskej vedy zaoberajúcej sa časovým obdobím okolo pôrodu) sa spolupodieľali na druhom ročníku projektu Sprievodca pôrodniciami, ktorého koordinátorom bolo OZ - Health Policy Institute (HPI) a portál rodinka.sk. Spoločne sme, keďže som aj ja bol v tíme 14 odborníkov, zozbierali a zosumarizovali hodnotenia pôrodníc podľa rôznych kritérií a na ich základe bol vypracovaný rebríček najlepších pôrodníc na Slovensku podľa jednotlivých krajov.“

● Aké boli hodnotiace kritéria tohto projektu?

„Prvý ročník projektu bol zameraný na mapovanie služieb pôrodníc a na hodnotenie spokojnosti mamičiek. V tomto druhom ročníku boli hodnotené služby poskytované pôrodniciami a expertné hodnotenie, ktoré sa zameriava na hodnotenie medicínskej kvality zdravotnej starostlivosti slovenských pôrodníc. Hodnotenie v roku 2012 pozostávalo z troch častí: expertné hodnotenie kvality zdravotnej starostlivosti; hodnotenie služieb poskytovaných pôrodnicou a hodnotenie spokojnosti mamičiek.“

● Zrejme boli kritéria pre hodnotenie iné u mamičiek a iné u vás, odborníkov? Na čo ste sa zamerali, vy - odborníci?

„Keďže k najdôležitejším kritériám výberu pôrodnice patrí kvalita zdra-

GYNBAL, s. r. o.,

Veľký Krtíš

Ordinačné hodiny:

pondelok 7.00 - 17.00 hod;

utorok, streda, piatok

7.00 - 15.00 hod.

a štvrtok od 7.00 - 13.00 hod.

Objednať sa môžete osobne

v ambulancii GYNBAL, s.r.o.,

Veľký Krtíš alebo na č. t.

0905 260 070

voľnej starostlivosti - stanovili sme si 10 parametrov na meranie medicínskej kvality zdravotnej starostlivosti v našich pôrodniciach, ako napr. frekvencia cisárskych rezov, počet pôrodov v pôrodnici či perinatálna úmrtnosť. Obsahuje tiež na slovenské pomery novátorské parametre - frekvencia cisárskych rezov u nízkorizikových rodičiek, ktoré umožňuje porovnať kvalitu zdravotnej starostlivosti v pôrodniciach, ktoré sa venujú rizikovým prípadom či ležia v oblasti s rizikovejšou populáciou. Išlo totiž o to, aby výsledky neboli skreslené.

● Z hodnotiacej činnosti, vás odborníkov, dostala verejná informácia o slovenských pôrodniciach. Aké teda sú?

„K najpálčivejším témam, ktoré vyplynuli z expertného hodnotenia patrí hlavne vysoké percento, až 29,62 % cisárskych rezov, na Slovensku a jeho neustály nárast. Veľké rozdiely sú aj v počte pôrodov v pôrodnici za rok. Napríklad v Snine to bolo 322 a v Bratislave na Antolskej až 2823 pôrodov. Ich nízky počet môže viesť k nedostatočnej skúsenosti pôrodníc pri vedení komplikovaných pôrodov. Prišli sme na veľké regionálne rozdiely v centralizácii - transporte in utero (prevoz matky, kým je bábätko ešte v maternici). Takisto veľké rozdiely sú v perinatálnej úmrtnosti (počet mŕtvonarodených a zomretých detí do 7 dní na 1000 narodených). V rámci Slovenska je priemerná hodnota na pôrodnicu 4,8 %, pričom rozsah sa pohybuje od 0 % (7 pôrodníc) do 20,69 % (I. GPK Košice). Na perinatálnu úmrtnosť môže vplyvať koncentrácia rizikových gravidít ako aj detí s vývojovými chybami. (Pokračovanie na str.5)

(Dokončenie zo str. 4)

K objektivizácii vyhodnotenia zozbieraných dát by prispelo zlepšenie zberu štatistických dát zo strany pôrodnic. Koordinátori projektu zistili, že najmä parametre, ktoré sú v literatúre najviac hodnotené a súčasne boli našim odborným tímom doporučené ako vhodné, sa na Slovensku nevykazujú a nie sú bežne na pôrodniciach ani evidované (napr. cisársky rez u nízkorizikových rodičiek - NTSV.) Veríme, že expertné hodnotenie bude podnetom na ďalšiu odbornú diskusiu s cieľom dosiahnuť konsenzus pri stanovení parametrov hodnotenia kvality zdravotnej starostlivosti v perinatológii a jej benchmarkoch (štandardov, podľa ktorých sa môže parameter merať alebo posudzovať); podnieti pôrodnice k zlepšeniu zberu dát; umožní čo najobjektívnejšie porovnanie výsledkov a poskytne pôrodniciam spätnú väzbu. Čo pokladáme za najdôležitejšie: bude fungovať ako nástroj na stimuláciu kvality a efektivity.

● Aké bolo umiestnenie pôrodnic podľa odborného kritéria?

„Trenčianska pôrodnica skončila ako najlepšia, ale pre lepšiu ilustráciu to názorne vidieť v tabuľkách, kde si môžu čitatelia pozrieť aj kritéria pre hodnotenie, čím získajú plastickú obraz o výstupe projektu.“

● Čo sa hodnotilo v prípade poskytovaných služieb a vôbec, dali sa porovnávať pôrodnice, keď je asi u väčšiny zrejmy akútny nedostatok financií?

„V hodnotení kvality poskytovaných služieb sme sa zamerali najmä na tieto oblasti: V príprave na pôrod sme brali do úvahy možnosť obznanenia sa s pôrodnicou pred pôrodom. Pri doprevádzajúcej osobe to bolo rešpektovanie základných ľudských práv, znižovanie strachu z neznámeho nemocničného prostredia, redukcia stresu a následných komplikácií, podpora rodinných vzťahov. Hodnotili sme možnosť výberu pôrodu a vybavenie pôrodnického traktu; rešpekt k intimitě a podpora dôstojného pôrodu. V šesťdňovej podpoře rozvoja rodinných väzieb a rodičovských kompetencií, rešpekt k intimitě. Štúdia ukázala najväčšie rezervy v podpore bondingu, teda prirodzeného procesu utvárania primárnej väzby medzi matkou, die-

ťaťom a oteckom. Rezervy sú tiež v rešpektovaní individuality ženy, jej intimitě a podpory prirodzeného pôrodu v priestorových podmienkach našich pôrodnic. Ale aj v podpore duševného zdravia a prirodzenej výživy novorodenca. Koordinátori projektu vyhodnotili a ocenili práve tie pôrodnice, ktoré nie sú kvôli finančným problémom na tom najlepšie. Dospeli k záveru, že nie vždy sa všetko dá ospravedlniť nedostatkom peňazí, že je dôležitý aj prístup a empatia zdravotníckeho personálu v takej dôležitej životnej situácii, akou je privedenie dieťaťa na tento svet.“

● Hodnotenia odborníkov sú veľmi dôležité, ale vieme, že rodičky sa často krát rozhodujú na základe svojich predchádzajúcich osobných skúseností alebo podľa odporúčení známych, či internetu. Ako to bolo v ich prípade?

„Kooordinátori projektu získali hodnotenia pôrodnic od 3165 mamičiek, čo predstavuje 5,8 percenta všetkých pôrodov v roku 2012. Mamičky vysoko hodnotili odbornosť zdravotníckeho personálu a zlepšujúcu sa i prítomnosť sprevádzajúcej osoby pri pôrode. Najnižšie hodnotenia dostal bonding a prvé minúty po pôrode.“

● Ako môže projekt Sprievodca pôrodnicami pomôcť budúcim mamičkám?

„Verím, že sa bude podieľať na lepšej informovanosti mamičiek o

službách a kvalite pôrodnic, ale i na zvyšovaní kvality zdravotnej starostlivosti v našich pôrodniciach. Poukazuje na význam neprerušovaného kontaktu mamičky a bábätka bezprostredne po pôrode, podporovať vytváranie bezpečnej vzťahovej väzby ako prevencie psychických porúch a propagovať dojčenie. Hoci, tak ako sme to už v úvode článku viackrát zdôraznili, v našom okrese pôrodnica nie je, neznamená to, že ženy nerodia. Verím, že im výsledky štúdie budú nápomocné pri rozhodovaní sa o tom, kde pôdu rodiť, a tiež verím, že po pôrode sa na internete podelia so svojimi skúsenosťami - môžu tak urobiť na www.sprievodcaporodnicami.sk alebo rodinka.sk. Čím viac totiž budeme mať informácií aj od mamičiek, tým bude lepšia spätná väzba v požiadavkách na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, čím sa tiež preukáže opodstatnenosť tohto projektu a výstupy z neho pomôžu aj nám, gynekológom, ukázať na to, kde sú ešte naše rezervy.“

Pozn. red. Milé mamičky, ak ste rodili v ostatných 3 rokoch budeme radi, ak nám do redakcie napíšete svoje skúsenosti pri pôrode - kde ste rodili, ako ste boli spokojné s odborným personálom ale aj poskytovanými službami. Niektoré najzaujímavejšie príspevky uverejníme a odmeníme peknými knihami. - RUŽENA HORNÁČKOVÁ -

Vizitka občianskeho združenia HPI

V prostredí rastúcich nákladov na zdravotnú starostlivosť,

ktoré sú vyvolané vysokými očakávaniami občanov, starnutím populácie, meniacou sa štruktúrou chorôb a technologickým pokrokom má HPI nasledovné poslanie: Presadzovanie hodnôt, ktoré podporujú finančne udržateľné zdravotné systémy, ktoré flexibilne reagujú na potreby populácie. Presadzovanie inovatívnych riešení na úrovni zdravotných systémov, zdravotných poisťovní a úrovni poskytovateľov s cieľom vyššej efektívnosti poskytovania zdravotných služieb.

Presadzovanie klientskeho prístupu k poisťovniacim a pacientom. Prvým predpokladom presadzovania týchto hodnôt je chápanie zdravia ako individuálneho stavu. HPI bude presadzovať takú zdravotnú politiku, ktorá motivuje každého občana k zlepšovaniu vlastného zdravotného stavu. Druhým predpokladom je čo najväčšia decentralizácia rozhodnutí. Preto HPI podporuje aj v zdravotníctve trhové mechanizmy tam, kde sú preukázateľne efektívnejšie ako štátne intervencie. Ako základný nástroj zdravotnej politiky preto HPI bude presadzovať efektívnu reguláciu rozsahu zdravotnej starostlivosti poskytovanej z verejného zdravotného poistenia, flexibilné nastavenie minimálnej siete, dostatočne motivačné maximálne ceny, pričom úlohou súkromného sektora je naplniť tieto regulácie. HPI podporuje systém povinného verejného zdravotného poistenia, na základe ktorého má každý poistenec nárok na rovnakú starostlivosť pri rovnakej potrebe. Vzhľadom k tomu, že v zdravotníctve sa stretáva nekonečná túžba po nemsrteľnosti s prísnyim svetom ekonomie, musí mať solidarita presne vymedzené hranice, aby nedochádzalo k jej zneužívaniu a k plytvaniu vzácnych zdrojov na medicínsky neúčinné a ekonomicky neefektívne intervencie. HPI preto bude na Slovensku ale aj vo svete presadzovať také fungovanie zdravotných systémov, ktoré podporujú zodpovednosť pacienta, zodpovednosť poskytovateľa a zodpovednosť ná kupcov zdravotnej starostlivosti.

-internet-

Zdroj: www.sprievodcaporodnicami.sk Keďže pôrodnice, do ktorých najčastejšie idú mamičky z okresu Veľký Krtíš rodiť sú v Banskobystrickom a Nitrianskom kraji prinášame rebríčky ich hodnotenia: **REBRÍČEK NAJLEPŠIE HDODNOTENÝCH PÔRODNÍČ PODĽA KRAJOV V ROKU 2012**

Banskobystrický kraj	Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1. Všeobecná nemocnica Žiar nad Hr onom	83	51,7	44,5	59,7
2. Nemocnica Banská Štiavnica	85	55,2	37,8	59,3
3. FN sP F.D. Roosevelta Banská Bystrica	68	60,3	48,4	58,9
4. VN sP Lučenec	78	20,7	71,4	56,7
5. Nemocnica s poliklinikou Brezno	86	48,3	30,2	54,8
6. Nemocnica Zvolen	86	44,8	14,2	48,3
7. RM-H n.o., NsP Revúca	75	43,1	18,1	45,4
8. Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	67	19,0	43,9	43,3
Nitriansky kraj	Spokojnosť	Služby	Expertné	Spolu
1. NsP Levice	75	51,7	54,4	60,4
2. NsP Topoľčany	72	51,7	49,8	57,8
3. FN sP Nové Zámky	68	56,9	47,5	57,5
4. Fakultná nemocnica Nitra	69	24,1	58,5	50,5
5. Forlife n.o. Komárno	76	31,0	35,2	47,4

Rebríček najlepšie hodnotených pôrodnic v roku 2012 na Slovensku

Čelkové poradie podľa kvality	Expertné hodnotenie	Hodnotenie služieb	Hodnotenie mamičiek
1 FN Trenčín	1 FN Trenčín	1 Sanatórium Koch	1 EN Stará Ľubovňa
2 KNsP Čadca	2 UN BA Antolská	2 FN Trenčín	2 NsP D. Streda
3 UN BA Antolská	3 VN sP Lučenec	3 NsP Galanta	3 NsP Partizánske
4 Sanatórium Koch	4 KNsP Čadca	3 NsP D. Streda	4 UVN Ružomberok
5 NsP D. Streda	5 FN Trnava	5 Košice Šaca	5 Bánovce n./B.
6 UN Martin	6 UN BA Ružinov	6 LN sP L. Mikuláš	6 Brezno
7 UN BA Kramáre	7 Poprad	7 FN sP B. Bystrica	7 Zvolen
8 NsP Partizánske	8 UN Martin	8 NsP Rožňava	8 NsP Bardejov
9 LN sP L. Mikuláš	9 NsP Sp. N. Ves	8 KNsP Čadca	9 B. Štiavnica
10 FN Trnava	10 UN KE Rastislavova	8 FN sP N. Zámky	10 Svidník
11 Košice Šaca	11 UN BA Kramáre	11 B. Štiavnica	11 Sanatórium Koch
12 NsP Levice	12 FN sP Žilina	11 NsP Partizánske	12 VN Žiar n./Hronom
13 UN KE Tr. SNP	13 FN sP Nitra	11 UN BA Antolská	13 KNsP Čadca

Baníci a hutníci Európy sa stretli v Košiciach

Banícky cech Dolina V. Krtíš ešte nepíše dlho svoju históriu, ale už sa stáva platným členom Združenia baníckych spolkov a cechov Slovenska (ZBSC). Cech Dolina okrem vlastných akcií, ktoré za celé tri roky svojej organizácie zorganizoval, sa pravidelne zúčastňuje podujatí, ktoré pripravuje ZBSC. Jeho zástupcovia preto nemohli chýbať ani na takom významnom podujatí akým boli 15. Európske dni baníkov a hutníkov v Košiciach 6. - 9. 6. 2013. Prvé Európske dni baníkov a hutníkov boli už v roku 1965 v nemeckom Luisenthal, ale v krajine východnej Európy sa organizovali iba po druhý raz. O krajine organizátora rozhodlo prezídium Združenia baníckych a hutníckych spolkov Európy v roku 2011 po prezentácii Košíc, ako Európskeho hlavného mesta kultúry 2013 v holandskom Heerlene. Podujatia sa zúčastnilo približne 2 000 účastníkov z Anglicka, Holandska, Nemecka, Rakúska, Talianska, Slovinska, Rumunska, Maďarska, Poľska i Česka. Súbežne s týmto podujatím bolo aj 6. stretnutie banských miest a obcí Slovenska. Obe stretnutia sa uskutočnili v rámci projektu "Európske hlavné mesto kultúry, Košice 2013" a záštitu nad nimi prevzal prezident SR Ivan Gašparovič. Počas podujatia sa organizovali mineralogické výstavy a burzy a súčasťou osláv bola aj medzinárodná konferencia "Európske baníctvo a hutníctvo včera a dnes". V čase konania tohto stretnutia bola na Alžbetinej ulici slávnostne odhalená pamätná tabuľa Gabrielovi Mikulášovi Svajczzerovi, košickému rodákovi, hlavnému komorskému grófovi Banskej komory a rektorovi Banskej akadémie v Banskej Štiavnici v rokoch 1834 až 1845. Prezident Stredoeurópskej železnej cesty prof. Gerhard Sperl udelil pri v rámci podujatia ocenenie riaditeľovi Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici PhDr. Jozefovi Labudovi, CSc., za prínos múzea pre uchovávanie tradícií baníctva a jeho histórie.

Šachtág prišli pozdraviť aj Permonici z Pezinka

Slávnostný šachtág otvoril podujatie

Na takom významnom podujatí v rámci Európy nemohli chýbať ani zástupcovia Banického cechu Dolina. V piatok, 7. 6., sa ráno na cestu do Košíc vydali Ing. Branislav Mojžiš, predseda Cechu Dolina, Stanislav Petrúj, Ing. Ján Znak, Ján Ziman, Milan Šichta, Lubo Galo, Ján Suja a zástupca redakcie Pokrok, ktorá je čestným členom cechu. Po príchode do Košíc a registrácii sa na podujatí v hlavnej budove Technickej univerzity v Košiciach, Ing. B. Mojžiš a Ing. J. Znak spoznávali miesta, kde kedysi študovali i bývali. Spoločne navštívili budovu Banickej fakulty i katedry mineralógie. Ubytovanie mali členovia Cechu Dolina zabezpečené na vysokoškolských internátoch na Luníku VIII, odkiaľ nebolo ďaleko ani k miestu prvej veľkej spoločnej akcii tohto stretnutia slávnostného šachtágu. Ten sa konal

znávaní nových priateľov a rozhovoroch o problémoch baníctva v jednotlivých krajinách. Účastníkov šachtágu príjemne prekvapili baníci z Rakúska, ktorí si pre účastníkov stretnutia pripravili banícky tanec z ich regiónu. Nočnými Košičami znelo Zdar Boh!

Členovia nášho cechu sa medzi množstvom baníkov stretli so starými priateľmi z baní v Novákoch, Prievidzi či Handlovej a nadviazali nové priateľstvá napríklad s baníkmi z uránových baní z Příbrami alebo maďarského Dunaujvárosu. Po skončení šachtágu dobre padla prechádzka po Hlavnej ulici v Košiciach okolo chrámu Sv. Alžbety, či historickej budovy divadla a posedenie pri spievajúcej fontáne či pivku na terase jedného z mnohých, dlho do noci otvorených podnikov. Po takomto rušnom dni sa veru dobre zaspávalo, i keď času

Medzi baníkmi a hutníkmi z celej Európy v slávnostnom sprievode kráčali aj členovia cechu Dolina z V. Krtíša

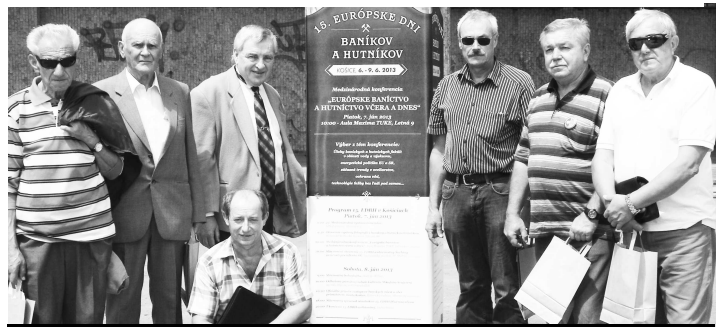
v Spoločenskom pavilóne na Tereze a zúčastnili sa ho aj zástupcovia vlády SR, samosprávy, vedenia Technickej univerzity v Košiciach, zástupcov reklamných partnerov a sponzorov, predstavitelia európskych baníckych a hutníckych spolkov, spoločnosti Steel Košice i primátor Košíc Richard Raši.

Aj keď v plnej sále to bzučalo rozhovormi v rôznych jazykoch, po zvolaní slávneho prezídia "Siléncium absolutum", hovor v sále ustal a príležitosť na slávnostné prejavy a slávnostné uvítanie dostali aj členovia prezídia. Po úvode, vlastnom otvorení podujatia a banickej i hutnickej hymne, mohli baníci pokračovať v druhej debata, spo-

na spánok nebolo veľa.

Našich baníkov zlákal Tokaj

Sobota ponúkala pre návštevníkov stretnutia bohatý program. Už o 9. 00 hod. bola celebrowaná slávnostná bohoslužba v Dóme sv. Alžbety a počas dňa exkurzie a výlety do blízkeho i vzdialeného okolia Košíc, kde mohli návštevníci spoznávať banské tradície a miesta ako Solivar v Prešove, Hámor v Medzeve, Slovenské technické múzeum. Pripravená bola aj prehliadka hutníckeho gigantu US Steel Košice, návšteva Jasovskej jaskyne i vinohradnickej Tokajskej oblas-

Po registrácii na 15. Európskom dni baníkov a hutníkov sa členovia Banického cechu Dolina odfotili pred hlavnou budovou TU - zľava J. Ziman, Ing. J. Znak, M. Šichta, Ing. B. Mojžiš, J. Suja, L. Galo a v podpore S. Petrúj

ti. Odchovaní vinárskym krajom sa členovia cechu Dolina zúčastnili spoznávania regiónu Tokaja. Bola tu pripravená prehliadka Vinárstva Macík v Malej Trni spojená s degustáciou vín, ktoré sa v tejto oblasti pestujú a samozrejme i samotného Tokajského. Tohto príjemného výletu sa zúčastnili piati zástupcovia nášho cechu, ktorí sa po návrate začali pripravovať na vyvrcholenie celého podujatia - slávnostný sprievod baníkov a hutníkov.

Sprievod, aký Košice nevideli

Pre Košičanov všetkých vekových kategórií to bol nesporne atraktívny sprievod po Hlavnej ulici okolo jej dvoch dominant Dómu Sv. Alžbety a Štátneho divadla. Diváci mohli vidieť pestrofarebné banické uniformy a kroje z rôznych kútov Európy za sprievodu tradičných baníckych dychoviek a pesničiek. V tejto pestrofarebnej riave, kde predsa len prevládala čierna farba baníkov, bolo vidieť aj zástavu Banického cechu Dolina, banícku vlajku i vlajku mesta, ktoré spolu s erbom cechu hrdo niesli členovia Banického cechu Dolina z V. Krtíša. Košičania a návštevníci tohto mesta pozdravovali účastníkov sprievodu z letných terás a

vyvolávali na slávu jednotlivých banských miest i cechov. Približne dvojhodinový sprievod ukončil celé podujatie a po ňom sa obloha nad Košicami rozšírila slávnostným ohňostrojom.

Aj keď stretnutie pokračovalo voľným programom aj v nedeľu, veľkokrtíšski baníci po sprievode ulicami Košíc vybrali na spiatočnú cestu. Z podujatia si odnášali veľmi dobré dojmy a poznatky, že baníctvo na Slovensku i v Európe stále žije kolektívnym duchom a že toto remeslo má stále svoje miesto v spoločnosti. Aj keď sa na stretnutí zúčastnila iba malá skupina zástupcov veľkokrtíšskeho cechu, dali Slovensku i Európe vedieť, že baníctvo v tomto regióne stále žije a nezbúda na bohatú históriu a tradície baníctva v regióne Hontu a Novohradu. Ich cestu sponzorský podporili: Baňa Dolina, a.s., V. Krtíš, člen skupiny Energy Goup a Mesto V. Krtíš, za čo im ďakujú. O tom, že baníctvo má stále svoje miesto a nie je vytlačené do histórie, svedčí aj tradičné podujatie v mekke slovenského baníctva v B. Štiavnici na Salamandrových dňoch, ktoré sa tohto roku konajú 5.9.2013.

Zdar Boh. -René-

Počas výletu v Tokajskej vinárskej oblasti bola pripravená aj degustácia tamojších vín

Chorvátsko je na dovolenky neprekonateľné

Dovolenkový kolotoč sa už rozkrútil na plné obrátky, preto sme oslovili Jána Kalmára, majiteľa veľkokrtišskej cestovnej kancelárie CESTOV.KA o krátky rozhovor:

● O ktoré destinácie prejavujú v súčasnosti klienti najväčší záujem?
- Tohto roku sa najviac klientov zaujíma o Chorvátsko a Bulharsko. Veľký záujem je aj napriek negatívnej kampani o Turecko a Egypt. Novou destináciou je Severný Cyprus.
 ● Zájazdy s akými službami prevládajú u klientov z nášho okresu? Polpenzia, plná penzia, All inclusive a pod...
- Turecko a Egypt jednoznačne All inclusive, Bulharsko raňajky, alebo bez stravy a Chorvátsko apartmány bez stravy, alebo hotely s polpenziou.
 ● Obávajú sa klienti nepokojov v Turecku?
- Do dnešného dňa (18.6. -pozn. red.) vôbec, teraz je vyhlásený generálny štrajk, ktorý sa bude týkať aj letísk, tak uvidíme, čo ukáže budúcnosť, ale myslím si, že zvlášť zdravý rozum a turistické destinácie, ktoré pre Turecko zarábajú pe-

niaze, nebudú do tohto boja vťahované.

● Ste v kontakte s Ministerstvom zahraničných vecí, aby ste vedeli svojich klientov promptne informovať o situácii, ktorá je v krajine kam cestujú?

- My máme priame informácie od delegátov, ktorí sú v letoviskách a správy od nich sú stále pozitívne, ak by sa situácia, zmenila stanovisko Ministerstva zahraničných vecí rozhodne o ďalšom postupe. Cestovné kancelárie sú pripravené aj na takú alternatívu. Preto je lepšie, keď klienti si budú objednávať zájazdy cez renomované cestovné kancelárie.

● Nechcem konkrétne meno (aj keď by to bolo zaujímavé ☺), ale aký najexotickejší zájazd ste predali a ako bol

Ak by ste aj vy mali záujem o dobrú dovolenku, informujte sa v cestovnej kancelárii s dlhoročnými skúsenosťami, kde vám určite poradia:

CESTOV.KA KALMÁR

Nemocničná 18, V.Krtíš, 047/ 4831889, mobil nonstop 0905 822 187.

Ponuky a kalkulácie: cestovkakalmar@stonline.sk

klient spokojný?

- Meno naozaj nepoviem, ale zájazd Chile - Veľkonočné ostrovy - Peru bol podľa klienta výborný a bolo to splnenie jeho životného sna.

● Obligátna otázka - kde budete dovolenkovať a prečo práve tam?

- Jednoznačne v Chorvátsku, lebo je najkrajšie a tohto roku chcem navštíviť historický skvost a to je Dubrovnik.

● Je nejaká krajina na svete, ktorú túži navštíviť majiteľ cestovky?

- Možno niekoho sklame, ale chcel by som prejsť všetky národné parky v Chorvátsku. V Chorvátsku sa dobre cítim, sú tam dobrí ľudia a to je základ pre odych a dobrú dovolenku.

- R. HORNÁČEKOVÁ -

O CHORVÁTSKU

Chorvátsko je obľúbeným cieľom turistov, a to nielen vďaka priaznivým cenám služieb, relatívne prijateľnej vzdialenosti či neexistencia jazykových bariér. A tak nie sa čomu diviť že v Chorvátsku žije pomerne početná česká a slovenská komunita. Táto menšina sídli najmä v okolí mesta Daruvar.

Hlavným mestom Chorvátska je Záhreb. Túto metropolu nájdete vo vnútrozemí na severozápade Chorvátska. Ďalším veľkým mestom je Dubrovnik, ktorý je tiež niekoľko rokov zapísaný na zozname UNESCO a je jedným z najviac navštevovaných miest v celej oblasti. Celé Jadranské pobrežie s jeho početnými ostrovmi je veľmi lákavé - skúste navštíviť trebárs mestá Rijeka, Split, Zadar, Makarska ale i ďalšie. Vo vnútrozemí potom nájdete obľúbený cieľ počť pre zahraničných turistov - Plitvičké jazerá s nádhernou sústavou jazier vo vápencovitej krajine. Pokiaľ sa rozhodujete, kde strávite svoju dovolenku, vyďajte sa trebárs do letoviska Poreč, Split či Makarska. Cieľom turistov sú rovnako ostrovy Brač, Hvar, Korčula, Komati, Pag, alebo Rab. Je tu stále čo objavovať i obdivovať.

ČO BY STE MALI VEDIĎ...

Skôr, ako vyrazíte na Jadran!

Základné informácie:

Úradný názov: Republika Chorvátsko (Republika Hrvatska)
 Rozloha: 56.538 km²
 Počet obyvateľov: 4.785.000
 Hlavné mesto: Záhreb (Zagreb) s 935.000 obyvateľmi
 Správne členenie: 20 žúp a mesto Záhreb
 Dĺžka pobrežia: 948 km
 Telefónna predvoľba: 00385 (+385)

Podmienky vstupu do Chorvátska:

Do Chorvátskej republiky môžu slovenskí občania cestovať s platným slovenským cestovným pasom, alebo občianskym preukazom na dobu 90 dní bez víz. Do cestovného pasu rodičov môžu byť zapísané deti do päť rokov. Deti staršie ako 5 rokov potrebujú pre vstup a pobyt v Chorvátsku vlastný cestovný pas.

Pracovníci hraničnej a cudzineckej polície Chorvátskej republiky pri vstupe na územie Chorvátskej republiky požadujú od cudzincov aj preukázanie finančných prostriedkov 100,- EUR na osobu a deň pobytu. V prípade, že si cudzinec uhradil hotelové ubytovanie alebo cestuje s cestovnou kanceláriou je povinný preukázať 50,- EUR na osobu a deň, resp. potvrdenie z banky, cestovný šek, alebo medzinárodne platné kreditné karty, ktorými jednoznačne preukáže svoje finančné zabezpečenie. Takejto kontrole sa budú musieť podrobiť osoby, u ktorých je predpoklad, že by mohli zneužiť pobyt na území Chorvátskej republiky za iným ako turistickým účelom.

Informácie pre motoristov:

Motoristi musia mať vodičský preukaz, technický preukaz od motorové-

ho vozidla aj doklad o poistení - zelenú kartu. V prípade, že vodič nie je majiteľom vozidla, polícia môže požadovať overené prehlásenie majiteľa vozidla (v chorvátskom, alebo anglickom jazyku), že vozidlo bolo zapožičané. Pri ceste osobným autom musia mať spolucestujúce deti do 5 rokov povinne autosedačku. Na chorvátskych diaľniciach funguje mýtny systém s bránami. Cestné mýto možno platiť platobnými kartami alebo hotovosťou, pričom spravidla pri bránach, kde sa platí kartami, nebývajú také dlhé rady ako pri hotovostnej platbe. Euro je všeobecne akceptované, takže kvôli cestovaniu po diaľniciach nie je návšteva zmenárne potrebná.

Colné a devízové predpisy:

Do Chorvátska možno dovezť valuty bez ohraničenia, ak ide o čiastku zodpovedajúcu dobe pobytu v Chorvátsku. Je možné dovezť pre osobnú potrebu fotoaparát, videokameru, osobný počítač, notebook, výstroj pre kempovanie, bicykel, športovú výstroj, zariadenie pre jachting, výstroj pre športovú rybolov, výstroj pre potápanie, prenosný TV prijímač, horolezeckú výstroj, prives, plavidlo. Tieto predmety je potrebné nahlásiť na hraničnom priechode a po ukončení pobytu je nutné ich opäť vyviezť. Okrem toho je možné bez zaplatacia cla priviezť 200 ks cigariet alebo 20 cigár, 1 liter alkoholického nápoja, 2 litre vína alebo podobného alkoholického nápoja, parfém do 60 ml a 0,25 l vody po holení. Toto opatrenie sa nevzťahuje na cestujúcich mladších do 17 rokov. Ostatný tovar nekomerčného charakteru v množstve, ktorý nie je určený na predaj, ale

pre osobnú potrebu cestujúceho a členov jeho domácnosti, je oslobodený od platenia cla a dane z pridanej hodnoty, ak jeho celková hodnota nepresahuje 300,- HRK. Dovoz drog a iných omamných látok, vrátane strelných zbraní, munície, výbušnín a iných zbraní na územie Chorvátska nie je dovolený.

Podnebie a more:

Jadranské more je najčistejšie more v Európe s vysokým obsahom soli, dno je vi-

dief až do hĺbky 50 m. Priemerná teplota vzduchu v lete je 29 °C, teplota mora 24 °C. Ideálne klimatické podmienky, piniové lesy, olivové háje, kamenkové, kamenisté pláže, národné parky Plitvičké jazerá, Komati, Briuni či Krka, množstvo pamätihodností - to sú dôvody dovolenky v Chorvátsku.

Dôležité telefónne čísla:

Polícia: 92, hasiči: 93, Rýchla pomoc: 94, HAK: 987 (Chorvátsky automobilový klub) pomoc motoristom na cestách, Informácie: 981

Zdravotná starostlivosť v Chorvátsku:

Nemocnice a polikliniky sa nachádzajú vo všetkých väčších mestách, v menších mestách sú lekárske ambulance. Lekárne sú takmer v každom menšom meste. Doporučujeme všetkým turistom, ktorí cestujú do Chorvátska, aby sa poistili pred cestou do zahraničia pre prípad ochorenia, úrazu a smrti. Upozorňujeme, že Chorvátsko nie je členskou krajinou EÚ a preto tu váš "Európsky preukaz zdravotného poistenia" neplatí. V prípade vyhľadania zdravotnej pomoci sa za všetky zdravotnícke služby platí priamo v zdravotníckom zariadení. Nepoistení slovenskí občania, ktorým sa stal úraz, alebo ochoreli v Chorvátsku, si prepravu chorého alebo zraneného na územie SR zabezpečovali z vlastných finančných prostriedkov. V prípade, že je pacient poistený, tieto náklady a administratívu spojenú s prevozom do SR, alebo prepustením z nemocnice znáša a zabezpečuje príslušná poisťovňa v SR. Chorvátsko je krajinou, kde nie je potrebné špeciálne očkovanie.

Informácie cestujúcich so zvieratami:

Slovenskí turisti, ktorí cestujú na dovolenku do Chorvátska s domácimi zvieratami môžu cestovať so psami, mačkami a fretkami, len ak si zabezpečili cestovný pas zvierata, v ktorom sú zaznamenané potrebné vakcinácie zvierata. V prípade prevozu iných zvierat (treba mať potvrdenie od veterinárneho lekára o zdravotnom stave zvierata s údajmi o mieste pôvodu zvierata a jeho identifikačné znaky.

„Som šťastná, že si tu“

Pozvanie na muzikál v podaní žiakov ZŠ na Komenského ulici vo Veľkom Krtíši sa nedalo odmietnuť. V sále kultúrneho domu zaplnenej do posledného miestečka sa pred zrakom divákov odvíjal príbeh "Som šťastná, že si tu."

Sledovali sme osud malej hrdinky až po prah dospelosti. Bolo pre ňu ťažké pochopiť, prečo sa odrazu rozbilo šťastie detstva, keď ostáva iba s jedným rodičom - matkou, ktorá sa snaží pracovať od vidím do nevidím zabezpečiť materiálne potreby rodiny, pričom obrovský potenciál materskej lásky je uväznený v okovách každodenných starostí a únavy ... potom dieťa povie: "Ty mi nerozumieš! Nikdy nemáš pre mňa čas." Niekedy aj detstvo býva ťažké, ťažká býva aj dospelosť. Mladá hrdinka až po dlhšej hospitalizácii matky pochopí význam vzájomného puta a po jej návrate domov povie: "Som šťastná, že si tu." V živote sú ťažkosti. Keď ich prekonáme, uvedomíme si úžasnú silu lásky, ktorá je oporou, ochranou, pohladením, radosťou i chlebom. Vážna téma príbehu bola popretkávaná tancom pružných, nádherných detí, zvonivými hláskami spevákov, ktoré očarili srdcia. Muzikál trval nece-

lú hodinu, avšak jeho tvorcovia nerátali množstvo hodín príprav, ktoré bolo nad rámec ich pracovného úväzku.

Pod pôsobivý scenár a nápaditú réžiu sa podpísal Koloman Cicko asistent učiteľa. Čitateľom POKROKU je známy poviedkami: "Oheň nádeje", "Okno do iného sveta" a ďalšími, svedčiacimi o dobrom rozprávačovi. Okres Veľký Krtíš je známy významnými osobnosťami z minulých storočí, avšak aj dnešok je bohatý na nádherných, talentovaných ľudí, aj tých skôr narodených, ale aj tých, ktorí svoj talent rozvíjajú v zápale mladosti, vo svojej práci zúročujú poznatky zo štúdií, realizujú vlastné predstavy, ako im káže srdce a um. Medzi nich právom patrí aj Koloman Cicko. Takéto talenty sú našim bohatstvom a pýchou. Prijmime s vďakou, čo nám ponúkajú. Som šťastná, že sú tu.

- EVA ŠOŠOVÁ -

K rodičom, ktorých si zahrali Mgr. Lenka Kázmerová a Mgr. Pavel Demeter sa túli hlavná hrdinka - Sára Oláhová. Ako "rásťla" zahrála si ju aj...

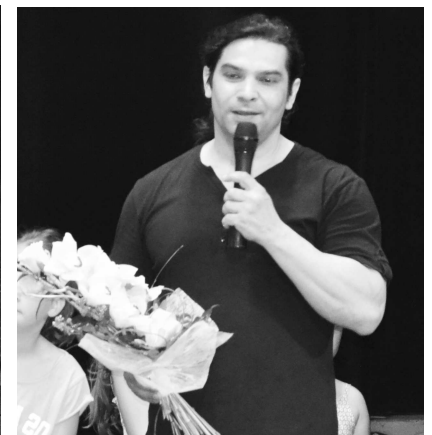
Divákov očarili aj takéto dynamické tanečné výkony

...Diana Cudzišová, ktorá na javisku rebelovala svojej mame v podaní Mgr. Ivony Krajčíkovej.

Na to, že bol skorý podvečer, sa zišlo v hľadisku dosť divákov

Autorsky aj réžijne sa na muzikáli najviac podieľal Koloman Cicko, čo si ocenili všetci účinkujúci kyticou a diváci potleskom

Posledná scéna, dojmavá pieseň a klaňačka

Postlesk si zaslúžili všetci - tanečníci i mladí herci - speváci vľavo: Martin Slatinský a vpravo pri Mgr. I. Krajčíkovej, Roderika Ďurovová

Žiaci ZŠ v Neninciach reprezentovali náš región v Stovežatej Opäť je čas spoznávať bratské krajiny

Žiaci Základnej školy ZŠ v Neninciach reprezentovali náš región na Slovenských dňoch v Prahe. Prijali sme pozvanie vedenia Základnej školy na Nám. Curieových v Prahe a v dňoch 11. - 12. 6. 2013 sme navštívili hlavné mesto Českej republiky. Riaditeľka školy Mgr. Libuše Víková privítala našich žiakov a pod vedením Mgr. Pavla Rýgla, učiteľa tejto školy, sme spoznávali Prahu.

Exkurziu spojenú aj s tvorbou prezentácií o Slovensku, sme začali prehliadkou mesta. Navštívili sme najkrajšie historické skvosty Prahy: Hradčany, Václavské námestie, Karlov most, Černínský palác,

Vyšehrad, Pražský orloj na Staromestskej radnici.

Slovenskí a českí žiaci začali svoju spoluprácu už pri večerných hrách a spoločnej grilovačke. Ďalší deň sme pracovali v skupinách pod

vedením lektorov na rôzne témy o Slovensku: Mgr. Pavel Rýgl - Vodstvo Slovenskej republiky; Mgr. Ján Vingárik (múzejný pedagóg Prievidza) - Hrady, zámky, mestá Slovenska; Mgr. Hana Vozárová

(ZŠ s MŠ Nenince) - Folklor Slovenska; Mgr. Katarína Košíková (ZŠ s MŠ Nenince) - Príroda Slovenska. Výsledkom boli plagáty, v ktorých českí žiaci prezentovali všeobecné informácie o vyššie uvedených témach a slovenskí žiaci ich rozšírili o zaujímavosti z našich regiónov.

Veríme, že aj takýmito aktivitami si žiaci rozšíria svoje vedomosti, nadobudnú nové skúsenosti a vytvoria nové kamarátstva aj do budúcnosti.

**Text foto: Mgr. HANA VOZÁROVÁ,
Mgr. KATARÍNA KOŠÍKOVÁ**

Návšteva českej metropoly, ktorá bola kedysi spoločným hlavným mestom Československa, bude pre týchto žiakov nezabudnuteľným zážitkom

Snáď máloktorí z týchto žiakov si pamätá elánistickú pieseň Smrťka na Pražskom orloji. Z jej textu si však určite užili časť: "Turisti, vrabce, školy, orloj a apoštoly..."

Členovia Základnej organizácie Slovenského zväzu zdravotne postihnutých v Neninicach dokazujú, že Aktivity im pomáhajú zostávať v centre diania

V mnohých obciach nášho okresu pracujú základné organizácie zdravotne postihnutých, ktoré sa v rámci svojich možností zapájajú do kultúrneho, spoločenského a športového života. K tým aktívnejším patrí aj neninská, kde sa nedávno jej členovia stretli na výročnej schôdzi. Predsedníčka ZO Božena Ferenčíková podrobne zhodnotila prácu členov za uplynulé obdobie, ktorých ku dňu výročky mali 122. Dobrovoľne organizáciu opustilo 6 členov a presne toľko pribudlo nových členov: Čaba Mézeš, Aladár Híveš, Mária Jamberová, Mária Antolíková, Karol Tóth a Július Bavko.

František Bodžár, Mária Kuzmová, Božena Ferenčíková, Monika Molnárová a Viktória Molnárová sa tešili veľkému záujmu o výstavu svadobných fotografií.

Z bohatej činnosti základnej organizácie treba spomenúť v minulom roku organizovaný Okresný športový deň vo V.Krtíši, na ktorom sa zúčastnila 10 členná skupina, ktorá sa vrátila domov so šiestimi diplomami. K obľúbeným aktivitám členov patria rôzne poznávacie, ale predovšetkým rekondičné pobyty, ktoré aspoň trošku pomáhajú zmiernovať zdravotné postihnutia. Navštívili tak soľnú jaskyňu na Sliachu ale aj termálne kúpalisko v Podhájskej. Na tradičných oslavách Dňa obce, ktoré sa minulý rok konali 29.júla, členky organizácie spoločne vystúpili v progra-

me MO Csemadoku s krásnymi neninskými piesňami. Až 36 členiek pieklo rôzne pečivo pre hostí a účastníkov.

Boli to: Agnesa Sliacka, Mária Urbanová, Rozália Bendiková, Helena Barabášová, Mária Krištóková, Žofia Hívešová, Lubica Hívešová, Helena Szabová, Mária Hívešová (č. d. 12), Rozália Boldogová, Rozália Máteová, Mária Pástorová, Mária Pástorová (č. d. 349), Katarína Hívešová (č. d. 379), Mária Čipkárová, Mária Cvengelová, Mária Fulajtárová, Margita Hívešová, Rozália Lendvaiová, Alžbeta Tomašíková, Žofia Juhászová,

Mária Nemčoková, Monika Régová, Rozália Kajtorová, Margita Tóthová, Mária Hívešová (č. d. 140), Katarína - Alžbeta Lukáčsová, Alžbeta Negyelová, Vilma Berecová, Apolónia Fonodyová, Júlia Berecová, Mária Ohajdová, Helena Kremničianová, Rozália Tórková, Mária Háčiková a Božena Ferenčíková.

Obecný úrad túto aktivitu neninských žien veľmi oceňuje, a ak ste boli na minuloročných oslavách, možno ste aj vy ochutnali niektoré z ich chutných koláčov či zákuskov. Veríme, že tomu tak bude aj tento rok, a že šikovné ženy prispievajú k zdarnému priebehu osláv. O tom, že členovia žijú naozaj aktívnym životom, svedčí aj návšteva pútnického miesta Szent Kút v Maďarsku, kde sa vybralo 26 veriacich.

(Pokračovanie na str. 11)

JÚLOVÁ KUPÓNKA

Stačí, keď kupóny vystrihnete, nalepíte ich na hraciu kartu a na záver ich pošlete alebo prinesiete ku nám do redakcie. Tým ste splnili podmienku zaradenia do zrebovania o pekné vecné ceny. VELA ŠTASTIA!

HRACIA KARTA

kupón č.2

kupón č.3

kupón č.4

kupón č.5

VAŠE TELEFÓNNE ČÍSLO:

Meno a priezvisko:

Adresa:

(Dokončenie zo str. 10)

V septembri sa zúčastnili 5. ročníka Festivalu zdravia v Slovenských Ďarmotách. Koncom septembra bolo 6 členiek na rekondično - integračnom pobyte v Dudinciach, a aj v tomto roku sa naň prihlásilo 12 osôb. V rámci Mesiaca úcty k starším Obecny úrad a miestne zastupiteľstvo zorganizovalo stretnutie s programom a občerstvením pre všetkých dôchodcov. V novembri pomohli nielen pri organizovaní celoslovenského kola Csemadoku Jarné vetry..., ale sa ho aj aktívne zúčastnili so svojim kultúrnym pásmom. V decembri poslali mikulášske balíčky pre deti z materských škôl Nenince, Bátorová a Čebovce. Darčeky zabezpečili v spolupráci s členkou Olgou Lenickou a jej peknými ručnými prácami. Deti sa im okrem poďakovania odmenili aj viacerými kultúrnymi vystúpeniami. Potešilo ich aj vystúpenie člena Arpáda Vargu ako aj 5 detí a 2 vnučiat členov organizácie. Veľká vďaka patrí aj režisérke divadelného predstavenia Žofii Balkovej.

Aj v tohtoročnom Okresnom športovom dni v Želovciach boli členovia ZO úspešní a domov si priniesli okrem diplomov aj pekné ceny. Boli to Július Bavko, Michal Bevíz a Katarína Hívešová. Už teraz myslia na to, že budúce športové dni sa budú konať v Neninciach a chcú sa na to dobre pripraviť. To by sa samozrejme nedalo bez všemožnej a veľmi účinnej pomoci starostu Zoltána Kuzmu, ktorý má veľké sociálne cítenie. Veľkou pomocou pre ZO je aj jeho manželka Marika, ktorá ochotne a rada pomôže, kde sa len dá. Celkovo o pozitívnom vzťahu Nenincanov k tým, ktorí pomoc najviac potrebujú, svedčí aj finančná pomoc cez sms v podujatí Srdce patrí deťom.

A ešte zaujímavosť na záver: Kým minulý rok sa na svojej výročke prezentovali výstavou ručných prác pod názvom : "Práca hovorí sama za seba", tento rok oprášili staré svadobné fotografie. Pripomenuli si tým, ako vyzerali ľudia, ktorí žili a bývali v Neninciach a svoju obec zveľaďovali pred vyše polstoročím a šíрили jej dobré meno v blízkom a ďalekom okolí. Mnohí z fotografií už nie sú medzi živými, ale ich odkaz žije v ich potomkoch a práci, ktorú tu v Neninciach vpísali ako pečať pri rozvoji obce. Jedna z hlavných organizátoriek výstavy a predsedníčka ZO SZPP Božena Ferencíková s hrdosťou v hlase povedala, že ani jeden z manželských párov na fotografiách sa nerozvedol, a ak už aj niektorí partneri nežijú, je to preto, že ich rozdelila len smrť. My veríme, že pred členmi organizácie je ešte pekný a aktívny život plný rôznych zaujímavých podujatí, o ktorých budeme zase radi niekedy informovať.

Text a foto : - rh-

Predstavujeme krásu našich ľudových krojov

Učiteľka na dôchodku Božena Ferencíková z Neniniec dodnes doma Uchováva krásu dačovlomianskeho kroja

Na našu výzvu o krojoch zareagovala aj pani Božena Ferencíková rod. Lichnerová z Neniniec. Keďže pochádza z Dačovho Lomu, priniesla nám fotografie z roku 1976, na ktorých je odfotená (foto č. 1) ako 35 ročná so svojimi dcérami Boženou Tóthovou, (rod. Ferencíkovou) vpravo a Annou Mazurkievičovou, (rod. Ferencíkovou). Staršia Božena mala v čase fotenia 14 a Anna 10 rokov a pani Ferencíková po rokoch obliekla do krásneho dačovlomianskeho kroja aj svoju jedinú vnučku Mgr. Lubicu Tóthovú (na fotografii mala 12 rokov - foto č. 2), ktorá je už právnička a v súčasnosti sa pripravuje na univerzitné štúdium v Anglicku.

Na dobovej fotografii z roku 1948 je Božena Ferencíková s rodičmi Annou Lichnerovou rod. Úkropovou a oteckom Jánom Lichnerom (foto č.3). Na fotografii je 34 ročný a má na sebe len vyšívanú košelu, lebo pochádzal z remeselníckej rodiny - vyučil sa za kolára a jeho otec Ján Lichner bol pôvodným povoláním obuvníkom, ktorý neskôr robil istý čas aj richtára na Dačovom Lome a potom na miestnom družstve.

Na druhej dobovej fotografii, ktorá bola urobená okolo roku 1940 je matka Boženy Ferencíkovej Anna so svojimi súrodencami sestrou Máriou Pristavkovou rod. Úkropovou a bratom Pavlom Úkropom (foto č. 4), všetci sú už žiaľ

nebohí, ale zostávajú navždy v spomienkach svojich najbližších a teraz už aj zvečnení v novinách, ako spomienka aj pre budúce pokolenia.

Fotografia vnučky bude druhýkrát v novinách - prvýkrát ju hrdá stará mama poslala do časopisu pracovníkov plynárenského priemyslu Modrého plameňa, keďže jej

syn pracuje u plynárov a fotografiu sa v redakcii rozhodli uverejniť. Pani Božena Ferencíková je pôvodným povoláním učiteľka, niekoľko rokov robila riaditeľku školy v Neninciach, jej manžel umrel už pred 20 rokmi a odvtedy žije len pre deti a štyri vnučiatá, okrem 28 ročnej Lubice má vnuka Jozefa (24), Tomáša (22) a Gabriela (20). Vzácné kroje dodnes opatruje v skrinách, lebo verí, že krásna a precízna ručná práca, ktorú ženy pri výrobe krojov použili, bude rokmi ešte čoraz vzácnejšia, priam nezaplátiteľná, pretože niektoré techniky použité pri výrobe kroja postupne, žiaľ, zapadajú do zabudnutia.

Pani Božene Ferencíkovej ďakujeme, že sa s nami podelila o krásne dobové fotografie krojovaných ľudí z nášho okresu.

- RH

Vzácné dobové fotografie z rodinného albumu zachytávajú nielen šťastné a spokojné okamihy strávené s najbližšími, ale tiež krásne kroje, v ktorých je zachovaná vzácna ručná práca ich zhotoviteľov, ktorá má dnes už nesmiernu hodnotu.

Takto si pamätajú bývalú učiteľku a riaditeľku Základnej školy v Neninciach jej žiaci a rodičia - na fotografii je s manželom a dcérami. Aj dnes je však Božena Ferencíková stále aktívna seniorka, o čom svedčí článok na tejto strane.